

одъ — застѣпенъ главно отъ „хайдушки“ подвизи — е прямо чадо на последнето движение. Тая особеностъ на българското възраждане се обяснява съ *двойствеността* на робството ни. Паисий, Софроний и т. н. боравяха не срещу турцитѣ, а срещу елинизма. Баба Новакъ, Страхилъ, Парчевичъ, „Стоянъ“ Войвода и т. н. сж *прадѣди* на Паисий и бѣха „хайдути“. Самия Раковски, преди да се залови за перото, бѣ първия *комита* въ Балкана. Нѣщо повече: усилията на петъ вѣка се короноваха съ „пушка бойлия“ и „черешовото топче“.

Политическия развой на българитѣ въобще обема два главни и почти еднакво дълги периоди: тоя до идването на турцитѣ и робството ни подъ тѣхъ. Народното съзнание на старитѣ българи, крѣпено отъ безсмѣтни войни, а прояждано отъ междударствия и ереси, не бѣ тъй завидно презъ първия периодъ. Въ международнитѣ ориентировки българина бѣ съсредоточилъ вниманието си почти изключително въ византийцитѣ, а отъ друга страна отстѣпяше имъ въ културно отношение. Отъ тукъ и напразното реагиране само съ сурови сили. Срещу завѣщаната отъ жизнеспособнитѣ прабългари на Балканскитѣ славяни кръвъ, ако и значително обледняла презъ мекошавнитѣ жили на последнитѣ, нужна бѣ друга суровостъ. И дѣйствително, само турцитѣ можаха да спасятъ отъ погиване българската раса. На уморена отъ срѣдата на XIII-я вѣкъ България отъ междударствия, ереси, стопански язви и несмляна византийска, вѣншна култура, нужно ѝ бѣ *дълга почивка* и *турско робство*. Периода отъ 1393 г. до 1878 г. е царството на „горскитѣ пилета“, — епопея на мускулитѣ, — *обновление и обособяване на българизма* въ неговитѣ самобитни, положителни чѣрти.

Политическия развой на българитѣ, въ частностъ на Сливенци, ни ангажира, следователно, съ епичното *хайдутство* до първата половина на миналия вѣкъ и съ сѣдбоносното комитаджийство дори до днесъ.

Като родоначалникъ на българското хайдутство въ навечерието на робството ни подъ турцитѣ се счита *Момчилъ Войвода* съ последни подвизи около Лагоското езеро (Буругйолъ), когото народнитѣ пѣсни издаватъ за вуйчо на Крали Марко — типичния прѣдставителъ на двѣ контрастни епохи. Подобни на Момчила българи имаше прѣзъ периода 1018—1186 год. — Извѣстно е, че политическитѣ пелини на самия